

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

43. szám.

Debrecen, 1926 október 23.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Még több gyümölcsöt!

János ev. 15:2.

Ilyenkor, reformációi évfordulók idején, sok rendben és alig titkolt büszkeséggel szoktuk elemlegetni azokat a gyümölcsöket, amelyeket a megfeszített, az Igéhez visszatért, a Jézus Krisztus élettökéjével újra egybeforrott evangéliumi hit termelt. És másfelől nem kis fájdalommal és keserőséggel szoktunk megemlékezni arról, hogy több mint négyszáz esztendő óta mennyi viszontagságon és mennyi szenvedésen mentek keresztül az evangélium egyházai a világban, a mi édes hazánkban is; mennyi külső akadálya volt és van ma is annak, hogy gyümölcsstermő erejüket a maga teljességében kifejthessék; mennyire kisebbségben vannak mind e mai napig a tiszta evangélium egyházai és hívei a keresztényiség ókori és középkori formájának, a keleti és a nyugati katolicizmusnak szám szerint még mindig félelmes és nyomasztó világ hatalmával szemben.

Amde Urunknak és mesietanának Isten hivatkozott szavaiban teljes vigasztalást találhatunk erre nézve. Olyan vigasztalást, amely egyúttal édes biztatás és feltétlen parancs is.

Kisebbség vagyunk? De hát nem kisebbség a megmetszett szőlőág a megmetszetlenhez viszonyítva? Szervednünk kellett és kell sok részben még ma is? De hát nem szenved-e a venyige is, amikor metszegeti a vincellér éles, de áldott kése? Sok gyümölcsöt termettek eddig az evangélium egyházai? De hát szabad-e ebből minékünk más következtetést vonnunk, mint azt, hogy ezután még sokkal több gyümölcsöt kell teremnünk azon a Tökén, amely maga az örök élet?

A reformáció egyházainak kisebbségi helyzete és sokszor szenvedő, szorongatott, üldözött állapota az Anyaszentegyház örök és egyetlen Fejének, a Jézus Krisztusnak változhatatlan kijelentése szerint nem jelent egyebet, mint éppen azt, hogy a reformáció egyházai folytonos tisztulása s ezáltal az ő termő tökéletével való egyre mélyebb és szorosabb összeforrásra s ebből következő egyre több, egyre dúsabb és

egyre nemesebb gyümölcsstermésre vannak elhívatva.

A multak gyümölcsein mi örökké nem élösködhetünk. A mi hitünk nem lesz azzal erősebb, ha folytonosan csak öseink „hitvalló hűségét” emlegetjük, közben pedig megfedekezünk még a hitvallásunk tartalmáról is. A mi életünk nem lesz azzal nemesebb és tisztább, ha öseinknek „puritán erkölcsiségével” van tele örökösen a szánk — és csak a szánk. A mi gyermekeink nem lesznek azzal istenfélőbbek, öntudatosabb hívők és keményebb jellemek, ha megelégszünk azokkal a vívmányokkal, amelyeket az iskolázás és a nevelés terén a multban ért el az evangéliumi protestantizmus. És az evangélium igazságai nem fogják áthatni a mai közéletet és nem fognak diadalmasan érvényesülni abban az irodalomnak és a sajtónak azokkal az eszközeivel, amelyeket öseink hite teremtett meg és használt fel — de amelyeket mi bűnös könnyelműséggel nemcsak tovább nem fejlesztettünk, hanem még ki is hagytunk a kezünkből a multból a multokéig és a multokéig. felek által. A multnak e nemes és dús gyümölcseit mi már tulajdonképpen rég feléltük: most minden azon fordul meg, tudunk-e és akarunk-e teremni még százszor és ezerszer dúsabb és nemesebb gyümölcsöket.

Pénz kell ehhez talán? Nem, az nem volt a reformátoroknak sem. Emberi erő kell ehhez talán? Nem, mert „az erő az erőtlenységben végeztetik el” a krisztusi élet alaptörvénye szerint. Többség kell ehhez talán? Nem, mert „az Úr előtt nincs akadály, hogy sok vagy kevés által szerezzon szabadulást”. Más kell ehhez: hit, az Isten ígéből táplálkozó, a szenvedések metszőkése által folytonosan tisztuló hit, amely egyre forróbban, egyre hívebben, egyre elválaszthatatlanabb egységben öleli át azt, aki így szól: „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” — az örök, egyetlen Szőlőtőt.

Reformáció gyermekei: maradjatok meg öbenné. És akkor, amit csak akartok, kérjétek és meglesz az néktek. Legyetek az ő tanítványai. Teremjétek sok gyümölcsöt; még több gyümölcsöt!

R. I.

dődött a gyülekezés a Kollégium udvarán. A hatalmas udvar teljesen megtelt. Innen a tömeg kivonult és a Fűvészkert-utcán menetet formált. A menet élén dr. Baltazár Dezső püspök állt. A rengeteg ember a harangok zúgása között a Nagytemplomba vonult. A templomban megjelentek a város polgári és katonai méltóságai is, míg az ország minden részéből összesereglett presbiterek csapata teljesen megtöltötte a Nagytemplomnak nemcsak földszinti részét, de a karzatokat is, úgy, hogy a hívek egy jó része nem fért be a templomba. Az istentiszteleten Juhász László putnoki esperes imádkozott, míg az ígét meggyőző erővel dr. Baltazár Dezső püspök hirdette. A rendkívül mély hatást keltett prédikáció után a hívek serege a Gályarabok emlékoszlopa és a Boeckay-szobor között helyezkedett el. 11 óra után kíséretével együtt megjelent dr. Baltazár Dezső püspök is. Ezután 12000 ember ajkán felzúgott az ének: „Isten add meg a magyart!” Az ünnepélyt Peleskey Sándor s.-lelkész szavalata nyitotta meg, lendületesen szavalta Lampérth Géza: „Boeckay emlékezete” c. versét. Emlékbeszédet Dr. Joó Gyula jogakad. igazgató tartott. Ezután Farkas Pál theologus szavalt nagy tetszést aratva. Az ünnepély lélekemelő része volt a református ifjúság mintegy 7000 növendék, tisztelegő felvonulása, akik virágokkal hintették tele a Gályarabok oszlopát és a Boeckay szobrát. A felvonulás alatt a kongregum harsogóan ünnepelte az ősi zsoltárokat. Az emlékkerti ünnepség után hatalmas menettel vonult a nagy sereg, hogy a Kossuth-utcai templomban. Megkezdte István volt az ifjúság tömege után a presbiterek élén haladó palástos lelkész, Hetessy Kálmán, kezében a Bibliával, melyet nemzetiszín szalag kötött át. A Kossuth-utcai templom bejáratánál Baja Mihály lelkész fogadta a konferencia tagjait. A konferenciát dr. Hetessy Kálmán kecskeméti lelkész magas szárnyalású imája nyitotta meg. A konferencia elnökévé dr. Baltazár Dezső püspököt választották meg egyhangú lelkesedéssel, világi részről pedig dr. gróf Degenfeld Józsefet. A konferencia kemeikendő pontja volt dr. Baltazár Dezső hatalmas, lelkes beszéde. A beszéd után hosszantartó, viharos éljenzés hangzott el. A kongresszus tagjai felállva ünnepelték Baltazár püspököt. Csikesz Sándor főtitkár javaslatára elhatározták, hogy a beszédet kinyomatják és az ország összes presbitereinek megküldik. Ezután az üdvözlések következtek. A konferencia táviratilag üdvözölte a Kormányzó urat és gróf Degenfeld Józsefet, aki ezidőszerint Budapesten szanatóriumban van. Az elhangzott tizenkét deklaráció után a konferenciát Baltazár püspök záró szavai rekesztették be. A konferencia tagjai fél 3 órakor ebédre vonultak. Délután fél 5 órakor a Kollégium Oratóriumában folyt le a debreceni Bethlen Szövetség megalakulása. D. u. 5 órakor pedig a Nagytemplomban, az Ispotály-

és Kossuth-utcai templomokban vallásos ünnepély volt igen nagy érdeklődés mellett. Este a konferencia tagjainak egyrésze hazaútazott, míg mintegy 300-an másnap Nyiregyházán a Leánykálvineum avató-ünnepélyén vettek részt. A rendezés nehéz munkáját Csikesz Sándor egyetemi tanár az ORLE. főtitkára és dr. Erdős Károly lelkész-képző-intézeti igazgató, az ORLE. titkára, végezték. m—n.

A nyiregyházai Leánykálvineum megnyitása

határkövet jelent magyar református egyházunk lelki történetében. Azt jelentett már ez előtt 11 évvel, a böszörményi fiú-Kálvineum megnyitása is, mert hiszen már az is hatalmas és addig példátlan bizonyága volt annak, hogy a széthúzó magyar reformátusságban mégis csak van áldozatkész felelősségérzet és közös munkára szorítani képes kötelességtudat a saját multjának, jelenének és jövőjének egyik legnagyobb fizikai, intellektuális és erkölcsi erőforrása: a magyar református lelkészcsalád iránt. De ugyanezt a bizonyosságot megegyezően letenni a tett és az alkotás nyelvén a Trianon-utáni Magyarországon is, ennek a csonka-országnak gazdasági viszonyai között, egyház- és kulturapolitikai elváltozott levegőjében: már sokkal történelmi selyű megnyilatkozásként, mint amilyen volt az első világháború létrehozatala egy, a világháború fellegetei által már beárnyékolt, de mégis a második világháborúval kedvezőbb korszakban, a Tisza István szellemében folytatott kormányzati és egyházpolitika negyedik évében.

Hálát adni Isten kegyelmének e csodálatos ajándékért s új erőt meríteni belőle további sürgős és közös kötelességek megvalósítására: október 25-én, egy ragyogóan szép, de csaknem téliesen hideg őszi napon hatalmas sereggel gyülekezett föl Nyiregyházára az Országos Református Lelkészegyesület és a megelőző napon Debrecenben tartott presbiteri országos tanácskozás vezérkara és közönsége. A több százra menő vendégsereg egyik ámulatból a másikba esve szemlélte meg a szeretetben munkás hit által jóformán a semmiből előteremtett (tehát Isten teremtő munkáját annál inkább dicsőítő) leánykálvineumi polgári iskola és leányinternátus épületeit s ragyogó tisztaságú, a puritánság, a gyakorlatiaság és a nemes, nőies csínosság követelményeit ideális együttesben megvalósító berendezéseit. Majd kezdetét vette a megnyitási ünnepély, amely az ORLE közgyűlésének keretében ment végbe. A szent öröm és háládatosság könnyeitől fénylő igazgyöngyként sorakoztak egymásután a Dr. Baltazár Dezső püspök megnyitói imádsága, Janka Károly egyházker. főjegyző, nemzetgyűlési képviselő ünnepi beszéde, Muraközy Gyula ünnepi ódája, vitéz Kőszegi Frigyesnek a fiú-Kálvineum, Irsay Sarol-

tának a növendékek részéről való megnyilatkozásai, Kiss Ferencnek átadó és Dobay Sándorné igazgatónő átvevő beszéde, végül Csikesz Sándornak, az ORLE ünnepélyes deklarációját bekeretező zárszavai. Kivétel nélkül mindegyik megszólalás eseményszámba ment s úgy pusztán ismertetése, mint méltatása csak egynek is, túllépné e szerény tudósítás kereteit. Ellenben e szűk keretekben sem hallgathatjuk el annak a — különben magától értődő — ténynek a megemléztetését, hogy a hatalmas ünnepi gyülekezet nem is egy ízben a lelkek legmélyéről feltörő viharos, de egyben forrón családias ünneplésben részesítette azt, akinek e bizonyágtévő új intézmény létrehozásában minden más (hálával említett) emberi tényezőhöz képest összehasonlíthatatlanul legtöbb része van: a nagy magyar református Árvátyát, az ősz Kiss Ferencet, akinek önmagái rézközli láng-élete ott izzik a két Kálvineum minden kővén s áldott neve minden, gyermekei jövőért aggódó magyar református lelkészapa és lelkészözvegy mindennapi imádságának tárgya.

Jól esik még beszámolnunk arról, hogy az ORLE és vezetése, élén szeretett Püspökünkkel, ez alkalomból úgy a megnyitó közgyűlésen, mint az azt követett, kb. 250 terítékes díszében (melynek áldozatkész, gavallér gazdája Nyiregyháza városa volt) a legspontánabb és legmelegebb ünneplésnek volt részese a város, Szabolcs vármegye és a testvéregyházak részéről amelyeknek képviselőiben a közéleti notabilitások ékes és hosszú sora jelent meg. Elküldte képviselőjét Dr. Nagy Zsigmond min. o. tanácsos rokonszenves személyében, a vallás- és közoktatásügyi Miniszter is. A díszében elhangzott pohárköszöntők — melyeket a Püspök úrnak Államfőnkre mondott klasszikus tömörségű áldomása nyitott meg — gyönyörű megnyilatkozások voltak annak az igazi és reményteljes magyar léleknek, amelyik *nem* a percentuális statisztika szerint értékel, szolgál, segít és szeret. Ha még elmondjuk, hogy a kollégiumi Kiskántus ősi hírnevéhez méltó s a pillanat nemes ihletében szinte önmagát felülmúló művészi teljesítményekkel emelte a megnyitó diszkyűlés istenes hangulatát és fűszerezte (a mindenképp örömeire elmaradt obligát cigány-muzsika helyett!) a díszbéd lelki élvezeteit — akkor is csak a századrészt mondottuk el mindannak, ami még, akár mint krónika, akár mint reflexió, e szűk helyre beszoríthatatlanul, a tollunkra kívánkoznék.

R. I.

A Kormányzó úrhoz a presbiterek konferenciája hódolatteljes üdvözlő táviratot küldött. Erre válaszul a következő távirat érkezett dr. Baltazár Dezső püspökhöz: „Kormányzó úr főméltósága örömmel fogadta az Országos Református Presbiteri Tanácskozásnak Méltóságod által tolmácsolt üdvözlését és azért meleg köszönetét kifejezni méltóztatik. — Bartha, a kabinet-iroda főnöke“.

Egyház

Remény s emlékezet.

F. Varga Lajos esperes gyűlést megnyitó beszédéből.

Van valami enyhítő, nyugtató, vigasztaló abban az axiomaszerű megállapításban, hogy számunkra, a földi lét sivatagában vándorlók számára, két áldott forrás fakadoz. E két forrás: az emlékezet és a remény.

Hogy mit érezhetnek azok, akik a Szahara homok tengerének fullasztóan bágyasztó levegőjében vonszolják magokat előbb-előbb, s egyszer csak egy-egy oázisra bukkannak, hol a hűs csörgedező forrás vizével oltogathatják kínzó szomjúságukat?... azt mi, akik szintén mindnyájan jövevények és vándorok vagyunk e földön, miként a mi atyáink is voltak, — az ez idő szerint olyannyira elsivárodott életben vándorlók, mondhatjuk meg, mikor a több-több sanyarúsággal bágyasztó útunkban egy-egy történelmi dátumhoz jutunk, s tikkadt szívünk, szárnyaszegett lelkünk elmerül az emlékezés gazdagon eszorgedező vizébe... Ha rövid időre is, de elhúzódnak, eltávolodnak mellőlünk a mai idők csak lehangozásra, csak csüggesztésre hajlító számtalan jelenségei, mohón szívjuk magunkba a történelmi idők étherizált levegőjét, lelki magasságokba emelkedünk, ahol enyhítő, üdítő balzsam harmatozik reánk, s szinte-szinte olyan újra létezőnk, mint a plánta, mikor arra, harmat eső hull hajnalra.

S lám, jó az Úr, és a mi Istenünk irgalmas!... Ez évi sanyarú vándorlásunk folyamán is eljuttatott bennünket nem egy üdítő oázishoz. Vagy melyönket nem üdítette fel II-ik Rákóczi dicső fejedelmünk születési évének 250-ik fordulója?... A legtisztább, a legnemesebb, a legönzettelenebb fejedelemnek „Istenért—Hazáért“ vívott dicsőséges küzdelme kit ne ragadna ámulatra ma is!... Kire nem borítaná a bü-bánat fátyolát annak a tudata, hogy Ő neki, az izzig-vérig szinmagyar fejedelemnek az expatriálás keserű poharát is fenéig ki kelle ürítenie?... Élete tragikumának szinte klastromszerű vallásossággal viselése kit nem indítana meg?... Kit ne emelne föl az Ő hamvadó poraiban hazánk földére visszatérésének emléke?... S kit ne sujtana le az a tudat, hogy a hamvaira boruló szent földet, — ez idő szerint, — bitor zsebrákok tapodják?... S im e fényből és borúból szövődő érzés mélységek emelik vala lelkünket az ég magasságába, hogy ott hálátelten boruljunk le a nemzetünk sorsát intéző örök hatalmú Jóság előtt, hogy adta Őt is nekünk, ezer éven át tragikusan küzdő magyaroknak.

Aztán tünnek a napok... szállnak-szállnak... Mi görnyedve, sóhajtozva hordozzuk terheiket, amikor a vigasztalannak tetsző útunkban élénkbe tárul egy kedves oázis, kellős közepén a nagy admirális: RUYTER ADORJÁN, s láttatja velünk

az Istentfelo pancelos földi nagyságot, a mennyei országáért mind halálig híven küzdeni kész hadverő férfiút, aki mikor meggyőzött magyar protestáns gályarabjainkat kiszabadítja a szenvedések poklából, nyilván kijelenti, hogy ezt a tettét nem adná oda valamennyi ragyogványos földi diadaláért.

E férfiú eme tetteiben és kijelentésében a református, bibliás hollandusoknak a krisztusi lelke revelálódott, az a lélek, amely most porbasújtott nemzetünket legelőször ölelte magához, s folyton-folyvást szeretete melegével dajkálja.

Győztrődünk-törődünk tovább-tovább a közélet sívárságaitól lepott vándorutunkon, s ismét egy másik kedves oázis kínál felénk szomjoltó italát, földidzve sirja barna vankosáról a Révész Imre testben-lélekben robustus, megbívölően impozáns alakját... Nézzétek! Hogy emelkedik ki kortársai közül, mint tajtékoz tenger hullámai közül a rendíthetetlen kőszál. Nézzétek! Lebilincselő férfiúi bátorsággal, szinte ütési erővel mint küzd szent vallásunk, egyházunk, s egyuttal nemzetünk igazaiért. Aminthogy az ő korában, az idegen elnyomással, s a vizenyős keresztyénség lármás lovagjaival szemben nem is teheiet egyebet egy olyan Istentől megáldott gyönyörű tehetségű, s tiszta, a szó legnemesebb értelmében vett puritán jellemű férfiú, mint aminő ő volt. Születése évének századik fordulóján önkéntelenül éreznünk kellett a reá emlékezés édesen üdítő erejét, le kelle barabunk az örök Gondviselő jósága előtt, hogy nemzeti Géniumunk gyümölcsöző erőinek egy javarészt ő benne és ő általa szent vallásunk és egyházunk érdekében ádusan kamatoztatta.

Aztán folyik az életárja tovább-tovább. Miniket, görnyedező vándorokat a fölkelő s lenyugvó nap ott talál a sivatag idegemésztő útvesztőiben, mikor ismét oázis fogad bennünket... Oh, hajh! „Hős vértől pirosuló gyászter!” Mohács!... Pihentető oázisnak kelle vala lenned te neked is. De határidon nem édesvizű forrás buzog számunkra, hanem a Mára keserű patakja. Hajh! mert mi is lehetne ránk nézve keserűbb annál, hogy a Nagy Lajosok és igazságos Mátyások országa és nemzete mint roppant össze az ifjú-agg király puha kezű jogara alatt, s a hatalomért tülekedő oligarkhák bestiális martalózkodása miatt.

De még ennek a Mára patakának a vize is megédesül, ha elgondoljuk, hogy még abban az erkölcsileg annyira süllyedt időben is akadtak ezerig való ezer magyarok, akik életre-halálra készek küzdeni hazánkért, nemzetünkért. Nézzétek... Mint rohannak a pokol tüzes torkába, vélve, bizakodva, hogy maroknyi csapatjuk hősi kardja átküzdí magát a tengernyi ellenség táborán... S ott vérzenek el királyostul egyutt... Az ősi magyar faji erény eme magasra lobbanó fényereje áthatol a letűnt századok kódén is, és hirdette-hirdeti minden következendő nemzedékeknek, hogy a mohácsi mezőn elvérzett hős magyarok egy csöppet sem maradtak a régi klasszikus mögött, aki örökül hagyta maga után, hogy: „Dulce et decorum est, pro patria mori“.

Amint így az emlékezés fakadozó, gyöngyöző vizében fürösztgetjük tikkadt szíveinket s csüggeteg szárnyú lelkeinket, menten kínálva-kínálja magát ama másik üdítő forrás: a reménység is, amire — jól tudja a mi életünk Ura — szintén nagy szükségünk van, kiváltképp e mostani megalázott helyzetünkben. Hiszen ha még reménységünk sem volna!... Hiszen akkor nemzetünk sem birt volna kiemelkedni soha a mohácsi gyászter iszapjából, ahova ifjan ősz királyunkkal tiporta volt a hitvány feslettség bűneivel súlyosbított „turáni átok“, a testvér magyart faló viszálykodás.

Am a mint emlékezésünk horizontja szélesebb-szélesebb térségeket ölel föl, az egyik szemével síró magyar ég másik szeme a reménység szivárványát vetíti elébünk és szent horgonyként tapasztja bizalmunkat örökkévaló jó Atyánkba, Istenünkbe, hogy nemzetünket, melyet egyes fiaiban s összességében annyi nemes és szent erővel ajándékozott meg az ezer év folyamán, nem fogja e mostani megalázott helyzetében elenyveszteni.

Igaz!... Ehez az kellene, hogy magyar a magyarban ne lászson egyebet magyarnál, még akkor sem, ha nem ugyanazon templomban imádja és dicsóiti is az égnek-földnek hatalmas Urát. Annál fájóbb, hogy a Mikos-féle római katolikus püspöki körlevelek, s a hecsszapályi-i római templomban prédikáló, szálkás beszédű jezsuita barát, a testvérgyűlölet maszlagát hintegetik folyvást hazaszerte. Mit cselekedjünk mi e nemzetbomlasztó tendenciákkal szemben?... Semmi egyebet, minthogy tartunk össze szívósan, s a nélkül, hogy agresszív legnénk föl, a magunk evangéliumi igazai mellett álljunk szilárdan. Nem veszhet el az igaz és annak ivadéka. Amiképpen a mohácsi siralomvölgyből a mi hitünk diadalma vezette ki nemzetünket, úgy hisszük és reméljük, hogy az evangélium szellemével telített magyar Génium szegni fog minden álságon, amely hazánkat, nemzetünket utolsó mocsárba akarná sülyeszteni.

Nagy magyar lelkek utódai vagyunk, legyünk örököseik is és társak a Jézus Krisztusban levő örökségben. Nagy magyar lelkek szent forrásai kínálják üdítő italukat. Ne késsünk ebből meríteni minél többet. A ki magyar s kálvinista, legyen magyarkálvinista! Hódítson szívével, hódítson tiszta, nemes patinájú lelkével minél több barátot szent ügyünknek. Cselekedje ezt ki-ki nem holnap, hanem ma, cselekedje azonnal s nem „majd“-olgatva, mert „per multum cras cras, cito dilabatur aetas“. Ha ezt komolyan szívünkre vesszük, miénk a jobb, az édesebb jövő. Különbén pedig az „irreparabile tempus“ vádja kísér át kit-kit az örökkévalóságon.

Nagytiszteletű és méltóságos egyházmegyei
Közgyűlés!

Tavaszi együttlétünk óta az élet és halál hatalmas Ura elszólitotta közülünk Szűcs Béla esztári lelkész atyánkfíát. Hosszas betegség megörölte testét, lelkét. Fültanúi voltunk szívet marcangoló agonizálásának. Elpihent. Nyugodjék békével! — Azóta hunyt el Nánássy József mipepécsi igazg. tanító s egyházmegyei tanítóegyesületünk elnöke.

Ha egyéni élete egyes fázisaiban nem is birt szimpátiát ébreszteni maga iránt, bizonyos, hogy karsársainak érdekét buzgón igyekezett munkálni. Hirtelen, váratlanul dőlt ki. Legyen könnyű neki a sirhalom! Gondolom, hogy a boldogultak emléket méltóztatik megörökíttetni jegyzőkönyvünkben s részvétünket közölni fogja a gyászoló családokkal.

Ezek után elnöktársam Ö méltósága nevében is szívből köszöntve mindnyájukat, a gyűlést megnyitom.

Irodalom

A metafizika feltámadásához.

(Folytatás.)

De még egyelőre a filozófiai idealizmusnak, a Fichte—Schelling—Hegel-féle hatalmas spekulatív rendszereknek és főképpen a Hegel abszolút intellektualisztikus idealizmusának a hatása a protestáns teológiára sokkal nagyobb volt, semminthogy a metafizikai spekuláció abból kiszorítható lett volna, sőt Hegelnek erős iskolája támadt, amely nagyarányúvá fejlesztette a modern spekulatív teológiát. Ennek a tagadhatatlan túlzásaival szemben reakcióképen jelentkezett a *Ritschl* teológiai iránya, melynek nyíltan kimondott célja az volt, hogy hadat üzenjen minden teológiai spekulációnak s a metafizikát a teológiából teljesen kiküszöbölje. (*Ritschl: Theologie und Metaphysik.*) *Ritschl* a teológiában a spekulatív ésszel szemben olyanforma antagonizmust táplál, mint Luther, aki tudvalevőleg az ést „bestiának“, „Frau Vernunftnak“, „alte Wettermacherin“-nek csúfolta (v. ö. *Hastie—Budai G.: A református gondolkodás alapelvei 14—17. ll.*). *Ritschl* — egészen világosan a pozitívizmus és agnoszticizmus metafizikaellenes szkepsisének a hatása alatt — pusztán Jézus vallásalapításának pozitív történeti tényéből igyekszik megérteni a keresztyénséget, miáltal — a spekulatív irány hívei szerint — a keresztyénséget a relativizmusnak kiszolgáltató historicizmus hibájába esik. Ő a keresztyénség gyakorlati szellemét és értékét igyekszik biztosítani a minden metafizikától mentes vallásos értékítéletek tanában („de religiöse Weltanschauung verläuft in Werturteilen“). *Ritschl* nagy továbbfejlesztője, *Julius Kaftan*, már módosított alakban fejezi ki *Ritschl* kiinduláspontját, midőn ezt mondja: „Ha *Ritschl* így fejezte ki magát: a vallásos világnézet értékítéletekben folyik le, úgy ez legalább is félreérthető volt. Ellenkezőleg, a vallásos világnézet létítéletekben folyik le, megismerés a szó tulajdonképeni értelmében, amely következik abból az ismeretből, hogy Isten van és hogy Isten mi. De ennek az ismeretnek más benső vonatkozásai vannak, mint a theoretikus megismerésnek. Alapját nem a világ objektív fölfogása s az így nyert benyo-

mások gondolkodó feldolgozása, hanem egy, értékítéletekben lefolyó benső tapasztalat képezi“. (*Dogmatik* 3^a 1901. 32. l.)

A vallásos benső tapasztalat elvének, mint a vallásos világnézet alkotás kiinduláspontjának elfogadásával, de annak egymagában objektív világnézet képzésére elégtelen voltának hangoztatásával (v. ö. különösen 3—4. l. *Apologetik des Agnosticismus*) a metafizikai módszerhez való határozott visszatérést jelent *Ludwig Lemme* heidelbergi professzor nagy műve: „*Christliche Apologetik*“ 1922. Berlin—Lichterfelde 430 l. — a „feltámadott“ metafizikai gondolkodás egyik meglepően érdekes terméke. *Lemme* az apologetikát — mely fogalom tartalma az utóbbi időkben nagyon bizonytalan lett — úgy fogja fel, mint spekulatív teológiát, melynek célja a keresztyén Isten- és világnézet gondolkodó megalapozása, megoldása. A spekuláció fogalmát így határozza meg: *gondolkodó megragadása a tüneményeknek a dolgok egyetemes összefüggéséből, — az egyesnek az egészről való megértése.* Alkalmazva ezt pl. a christológiára, azt mondja, hogy itten „a spekulatív eljárás értelme az, hogy Jézus Krisztus konkrét történelmi jelenségét az általános eszméből értsük meg, amint az az egységes Isten-, ember- és világnézet mindent egybefoglaló összefüggéséből adódik... A keresztyénség abszolutsága követeli, hogy — mint *János cselekedte* a 4-ik evangélium prologusában — a christológiát beillesszük a világot és történelmet átfogó keresztyén Istentanba... A christologia Jézus Krisztus istenemberi személyének vallásos jelentőségéről szóló spekulatív doktrína, amely egészen más, mint a történeti források adatainak kritikai feldolgozása, vagy Jézus vallásalapításának történeti-reflexív méltatása“. (281. 297 l. — Utóbbi módszert követi pl. *Hermann Schultz* műve: *Grundriss der christlichen Apologetik*, Göttingen, 1894.)

(Folytatjuk.)

Szele Miklós.

Revue des Etudes Hongroises et Finno-Ougriennes. III. évf. 3—4. szám. A magyar-francia protestáns kapcsolatok ápolásán fáradozó és eredményesen munkálkodó Dr. Rácz Lajos szép tanulmányának: „*L'inspiration française dans le protestantisme hongrois*“ II. darabját hozza, amely *Szenczi Molnár Albert* és *Apáczai Csere János* életét és munkásságát ismerteti, természetesen főképp francia szellemi kapcsolataikra fektetve súlyt. A szerzőt ezért az alig felbecsülhető fáradozásáért nem tudjuk elég köszönettel illetni. (ri.)

Evangelische Missionsgesellschaft zu Basel. Hurdertundelfter Jahresbericht. Aki nemcsak érzelmes és általános szólamokból akarja ismerni a pogánymisszió dicsőséges krisztusi ügyét és munkáját, hanem bele akar nézni annak küzdelmes hétköznapijaiba is: annak el kell olvasnia ez egyik legrégebb és legszebb múltú missziótársulatnak ezt a terjedelmes

(88 sűrűn nyomtatott 8° lap) és nagyon alapos évi jelentését, amely a tények száraz és szürke, de megszégyenítő és fölmagasztaló nyelvén beszél. Mily megdöbbentő elgondolni: svájci református testvéreink közt 111 esztendeje hat és alkot ez a missziói lélek; minálunk, akik *többen* vagyunk, alig jelentkeznek még első szikrái is! (ri.)

A Virágoskert képes gyermeknaptára az 1926–27. évre, gazdag és építő tartalmú, hasznos könyvecske. Terjesztése nagyon ajánlatos. Ára 8000 korona és 2000 korona postaköltség. Akik a Virágoskert képes gyermeklapra félévre 30.000 koronával előfizetnek, a naptárt ingyen kapják. Megrendelhető a tahitófalu Szilveszter-nyomdában.

A Keresztyén Család Naptára az 1927. évre megjelent. A változatos és minden részében magas színvonalon álló tartalmú naptár 18.000 koronáért kapható a Szilveszter-nyomdánál. Az árhoz 2000 korona portóköltséget is csatolni kell.

Halottaink

Özv. Makay Károlyné néhai Makay Károly élesdi lelkész özvegye életének 74. özvegységének 18-ik évében f. hó 15-én Élesden, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogult széles körben nagy tiszteletnek örvendett s kiváló buzgalmat fejtett ki az oláhság között fekvő élesdi református egyház megerősödésében; nem ritkán saját vagyonából is áldozott egyházi célokra. Temetése nagyrészt mellett f. hó 17-én ment végbe. A templomban Tarnóczy Lajos bihari lelkész s esperes mondott gyászbeszédet, míg a temetőben Baka Béla mezőtelegi lelkész. Az elhunytban dr. Veress István debreceni ref. tanítóképzőintézet igazgatója anyósát gyászolja. Legyen áldott a kegyes, jótékony-ságáról ismert lelkész emlékezete.

Különfélék

Az evangélikus gyámintézet évi közgyűlése október 24-én volt Debrecenben. Erre az alkalomra Debrecenbe érkeztek Kiss István és Geduly Henrik püspökök. A közgyűlés istentisztelet után kezdődött, melyen indítvány történt templomépítésre Debrecenben. D. u. vallásos ünnepség volt, este pedig 100 terítékes vacsora, melyen a tiszántúli református egyházkerület nevében megjelent Dr. Révész Imre főjegyző mondott nagyszabású beszédet, a két testvér-egyház közli egyetértésről.

Lelkészválasztások. A tapolcafői református gyülekezet egyhangú meghívással Barabás Árpád s.-lelkészt, a csilizpatasi gyülekezet egy-

hangúlag Kiss János nagyigmándi h. lelkészt választotta meg lelkészévé. Az Úr áldása a gyülekezetben és a pásztorokon egyaránt.

A Hittanszaki Önképző Társulat és a református tanulóifjúság ez alkalommal is kegyele-tesen adózik október 31-ike emlékének. Dél-előtt istentisztelet lesz a Nagytemplomban, ezt követőleg ünnepség a gályarabok emlék-oszlopánál, mikor is az ifjúság megkoszorúzza az emlékoszlopot. D. u. a Hittanszaki Önképző Társulat ünnepélyt rendez, ősi szokás-hoz híven, a Kollégium dísztermében.

Lelkészbeiktatás. Az udvari református gyülekezet az elmúlt vasárnap iktatta be egyhangú meghívás útján választott lelkipásztorát, Juhász Péter máramarosszigeti s.-lelkészt, volt főgimn. igazgatót. A beiktatási ünnepség után számosan üdvözölték az új lelkipásztort, kívánva neki boldogságot és megelégedést.

Konferencia Kisvárdán. November 7-én konferenciát rendez a Bethánia-Egylet Kisvárdán, a következő sorrenddel: D. e. a református istentiszteleten predikál Nagy István debreceni lelkész, az evang. istentiszteleten Podmaniczky Pál br. ev. lelkész. — D. u. fél 4-től fél 7-ig konferenciái előadások a református templomban e tárgyakról: Ferenczy Károly református lelkész: „Legyen világosság“. Podmaniczky Pál br. dr., ev. lelkész: „Én vagyok a világ világossága“. Nagy István református lelkész: „Ti vagytok a világ világossága“. Az előadások előtt és között énekszámok és szavaltatok lesznek. Úgy Szabolcs-, mint Hajdú- és Szatmármegyéből minden érdeklődőt meleg szeretettel meghív a rendezőség. Olesó étkezésről gondoskodunk. Jelentkezések november hó 5-ig Kovács Lajos református espereshez (Kisvárdán) küldendők.

Az előfizetési és hirdetési díjak beküldését kérjük. Postatakarékpénztári csekkszám 43,916.

Lelkészválasztás. Az árkosi gyülekezet nagy többséggel Kürthy Zoltán érkávási lelkészt választotta lelkészévé. Isten áldása legyen munkáján.

„Teljes papi ornátusban“. Tisztelt Szerkesztő úr, egyik debreceni lapban olvasván a presbiterek konferenciájáról szóló tudósítást, azt látom benne, hogy a püspök úr „teljes papi ornátusban“ volt jelen. Majd ugyanazon lap ugyanazon számában azt adják tudtomra, hogy egyik kertség függetlenségi körének zászlóünnepén a megnyitó imádságot mondó lelkész szintén „teljes papi ornátusban“ jelent meg. Úgy tudom, hogy a debreceni lapok közül még körülbelül ez áll hozzánk legközelebb. Hát nem lehetne legalább ezt az egyet felvilágosítani arról, hogy a puritán kálvinistáknál „papi ornátus“-ról beszélni — mondjuk így: tájékozatlanság? Tisztelettel: Egy ósdi olvasója.

Kun József késműves és műköszörős, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

Hirdetési díjak kimutatása.

(A 43. számban közöltek folytatása.)

36. számban (szept. 4.) Mezőtúri főgimn. tanári állás 5 pengő 72 fillér; — Hódmezővásárhelyi gimn. h. tanári állás 3 pengő 20 fillér.

37. számban (szept. 11.) Debreceni egyház tanítói állás 7 pengő 16 fillér.

38. számban (szept. 18.) Nagylétei polgári iskola 1 pengő 20 fillér; — Debreceni leányközépiskola tanári állás 6 pengő 12 fillér.

39. számban (szept. 25.) Hódmezővásárhelyi egyház tanítói állások 9 pengő 74 fillér; — Nyírbogáti egyház tanítói állás 5 pengő 38 fillér; — Hódmezővásárhelyi s.-lelkészi állás 3 pengő 44 fillér; — Rápolti egyház kántortanítói állás 3 pengő 32 fillér.

40. számban (okt. 2.) Nagykereki egyház tanítói állás 7 pengő 84 fillér; — Hódmezővásárhelyi s.-lelkészi állás 3 pengő 44 fillér.

41. számban (okt. 9.) Besztereci lelkészi állás 10 pengő 08 fillér.

42. számban (okt. 16.) Bihartordai lelkészi állás 14 pengő 64 fillér; — Kislétei egyház kántortanítói állás 7 pengő 36 fillér.

Hivatalos értesítés.

2570—1926. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1927. év őszén és 1928. év február havában tartandó lelkészképesítő vizsgálatok házi dolgozatainak teteleit a következőkben: I. Első lelkészképesítő vizsgálatra. 1. Ézsaiás próféciája 49—53. részeinek fordítása és tudományos fejtegetése. 2. A sákramentomokról való különböző felfogások. 3. Jézus életének forrásai, a források terjedelmének és történeti értékének beható kritikájával.

E tételek közül a vizsgázó egyet kidolgozván, dolgozatát legkésőbb 1927 június hó 1-re, illetőleg az 1928 februárjában vizsgáznai szándékozóknak 1927 november 1-re a lelkészképzőintézetű igazgatóhoz beküldeni tartoznak. A dolgozat tisztán és olvas-

hatóan írva, befűzve, a források megnevezésével nyújtandó be.

II. Második lelkészképesítő vizsgálatra. 1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről: a) Az evangélizáció meghatározása, szükséges volta, helye és határai. Az evangélizáció és a lelkész viszonya. Az evangélizáció megszervezésének feltételei és módja a magyar református egyházban. b) A püspökség a különböző keresztyén egyházak alkotmányában. c) A magyar homilétikák bíraltatos ismertetése. 2. Predikáció: Római levél VII. r. 19—25. v. 3. Bibliamagyarázat: Máté ev. XXI. 28—32. v. 4. Kátémagyarázat: XLVIII. úrnappja: 123. kérdés „Jöjjön el a Te országod.”

Az 1. alatti dolgozat külön s a 2, 3, 4. alattiak ismét külön, tehát a négy dolgozat két füzetben, tisztán és olvashatóan írva, befűzve, a források megnevezésével a fentebb irt határidőig küldendő be az egyházkerületi főjegyzőhöz. A dolgozatok beadásának megjelölt határidejéhez a legszigorúbban ragaszkodom s meghosszabbításának csakis egyenkénti kérelemre és kizárólag az esetben adok helyet, ha a jelölt orvosi bizonyítvánnyal, vagy egyéb hiteltérdemlő módon igazolja, hogy súlyos betegség, vagy más, ezzel egyértékű vis major miatt volt képtelen dolgozatait a kellő időben benyújtani.

Debrecen, 1926 október 22.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Pályázat

a tiszaszöllösi református egyház kántortanítói állására.

Javadalom: 1. háromszobás, előszobás lakás mellékhelyiségekkel természetben; 2. harminc hold föld haszonélvezete, hat nagy jószágra szóló legeltetési joggal; 3. huszonnyolc mázsa búza; 4. 18 mázsa kemény tűzifa; 5. törvényszerű stóla; 6. a fizetési osztálynak megfelelően, esetleg még járó

**NEM REKLÁM,
HANEM VALÓSÁG**

TELEFON:

13-35.

20—52

hogy dús választékban gyönyörű szabású
férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.**MAGYAR RUHAIPAR**

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN
PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

törvényszerű államsegély; legátusok évi háromszori ellátásáért két mázsa búza.

Kötelesség: Az iskolaszék által kijelölt osztályok kerületi tanterv szerinti tanítása, a fiú ismétlő iskolások oktatása, az összes kántori teendők végzése, énekparvezetése, lelkész helyettesítése, az egyháztársadalmi s kulturális tevékenységben állandó segédkezés, vasárnapi iskola vezetése.

Orgonázáshoz és általában a zenéhez kiválóan értő B) lisztás, vagy menekült tanerők előnyben részesülnek. Orgona- és énekpróba f. é. nov. 7-én délelőtt 11 órakor.

Pályázati kérvények a képesítést, honosságot, az összes kántori és tanítói működést, kifogástalan egyházas és hazafias magatartást (különösen a kommun idejéről) igazoló okmányokkal együtt f. é. nov. 7-ig adandók be — válaszbélyeggel — a tiszaszöllösi református lelkészi hivatalhoz.

Az állás f. é. dec. 1-én okvetetlenül elfoglalandó.

Tiszaszöllös (Heves vm.) 1926 okt. 23.

Dr. Gáborjani Szabó Gábor
lelkész, isk. széki elnök

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatosági-, betöréses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosításokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

29—52

Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbitereknek és egyháztagoknak a főtiszteletű és méltóságos egyházkerületi E nőkséggel történt megálapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

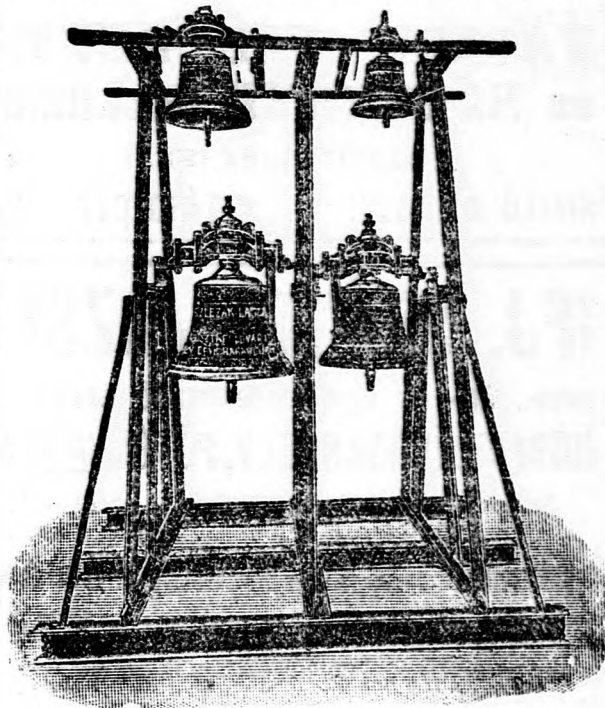
Debreczeni István
órás-mester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913—53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépészeti kiállításokon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz. Kézművesipari Társulat versenyt a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,

iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szakszerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék és költségtérítés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpóda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árák. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U. 9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

4-4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FŐTÉR (SÁJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon
és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a nőegyesületek hasonló
ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előljárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hívek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, sziveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, sziveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtánók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szives üdvözléssel: *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szereztek.

Fogadja szép munkájáért az előljáróság teljes elismerését.
Tisztelettel. *Ráduly János*, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Alulírott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.
Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: *Eröss Lajos*, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT

egyházi-, irodalmi

könyvujdonságok:

- Czegléd Sándor: Sylvester bibliai kézikönyve K 30,000.—
- Czegléd Sándorné: Szent fogadástétel (Konfirmációi emlék) „ 4,500.—
- Czegléd Sándor: Követlek uram „ 6,000.—
- Gyülvézi István: Én vagyok az út (Egyházi beszédek) „ 18,000.—
- Hastings: A mintakép „ 50,000.—
- Herpay Gábor dr.: Nemes családok Hajdúvármegyében „ 100,000.—
- I Fioretti di San Francesco: Assisi szent Ferenc kis virágos kertje. (Fordította: Tormay Cecilia) „ 22,500.—
- Kesztyűsné Balogh Margit: Te benned biztunk (Történeti kis regény „ 6,000.—
- Kesztyűsné Balogh Margit: Lélekrablás „ 3,000.—
- Kováts Tibor tanár: Karénekeskönyv (Zsoltárok és dicséretetek a magyar református egyházi énekkarok számára) „ 45,000.—
- Makkai Sándor: Aratás (Előadások, Ecclesia, Militans Beszédek, Feltámadunk. Művészet és Irodalom) „ 85,000.—
- Ravasz László: Emberélet útjának felén „ 125,000.—
- Révész Imre: Mennyei nász-dal „ 25,000.—
- Szabó Dezső: A magyar protestánsizmus problémái „ 12,500.—
- Uray Sándor: Lelkeszi szolgálati napló (Minden református lelkésznek nélkülözhetetlen) „ 50,000.—
- Vásárhelyi János: Megvizsgáltatva—vizsgáltatni „ 87,500.—
- Vass Vince: Baptisták, Nazarénusok, Methodisták, Üdvhadsereg, Adventisták, Nemzetközi Bibliatanulók „ 18,000.—
- Vass Vince: Jókai kálvinizmusa „ 5,000.—
- Záborszky János: Bibliaolvasó kalauz (Nyolc hétre napi jegyzetekkel) „ 4,800.—

MÉLIUSZ KIS KÖNYVTÁRA. Szerkeszti Uray Sándor.
▲ 10 füzet együtt 45.000 korona.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papir-, írószer- és
zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

◇ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expedialunk. ◇

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.